

Motion till riksdagen

1988/89:Jo3

av Ulla Orring (fp)

med anledning av prop. 1988/89:10 om särskilda
åtgärder med anledning av algblooming och säldöd

Sommarens erfarenheter från de omfattande miljöskadorna på växt- och djurliv måste leda till en kraftig förstärkning av landets samlade resurser för att rädda miljön. Satsning på forskningen blir en ännu mer angelägen insats i miljöarbetet. Tyvärr är inte miljöproblemen någon ny företeelse för vår tid. Människans verksamhet har sedan årtusenden påverkat naturen. Vi har tärt på ett oersättligt kapital. Men det är först under den industriella epoken som problemen fått en storskalig spridning genom utsläppen av försurande ämnen, tungmetaller och andra för naturen främmande ämnen.

Algblooming och säldöd som härjat i Skagerrak, Kattegatt och delar av Nordsjön måste stoppas och även förhindras att nå övriga delar av våra kusthav.

Bottenviken har hittills skonats ifrån de omfattande miljöskador som inträffat i de ovan nämnda kusthaven. Krafttag måste nu tas för att skapa ett åtgärdsprogram som förebygger miljöförstöring i Bottenviken.

Bottenviken har stor betydelse som recipient av avfallsprodukter från främst träfiberindustrin. Även där måste en gräns sättas för hur stora utsläpp som kan tolereras. Enstaka andra industriers föroreningar av havet med tungmetaller är också betydande. Det är därför som forskningen i Bottenvikens ekosystem är så betydelsefull.

Vid Norrbylaboratoriet utanför Umeå finns förutsättningar för en basenhet som kan ge den kunskap, som behövs för att utarbeta prognoser rörande toxiska substansers öde och effekt på organismer i havet.

Nedbrytning av toxiska substanser och biokemisk transformation medieras nästan uteslutande av mikrobiologiska processer.

Det är därför viktigt att registrera och förstå de förhållanden som styr produktion och omsättning av organiskt material i havet. Produktion och omsättning i vattnet liksom transport av organiskt material i havet ner till sedimenten och dess vidare öden i Norrbylaboratoriets primära undersökningsområde är därför viktigt att mäta kontinuerligt.

I och med att samhället ställer höga krav på reningsanläggningar ökar behovet av nya bättre mätmetoder. Grundläggande forskning rörande ekologisk mikrobiologi är en viktig förutsättning för att utveckla sådana metoder. Genom närmare kontakter mellan molekylärbiologer och ekologer underlättas studier där man kan dra fördel av den snabba utvecklingen inom genteknologin.

Bottenviken utgör även en viktig resurs vid det ökade intresset av odling av fisk. Grundläggande forskning inom området ekologisk mikrobiologi med särskild inriktning på den marina miljön är en viktig förutsättning för att ett rationellt utnyttjande av denna resurs skall komma till stånd.

Vid institutionen för mikrobiologi i Umeå har skapats en aktiv forskargrupp i marin mikrobiologi. Den ekologiska forskning som utförts av gruppen har fått ett betydande genomslag och den har skaffat sig en nationell men även internationellt stark ställning inom ett centralt område av marin forskning.

Det är angeläget att forskningen inom detta område säkerställs genom att en professur i ekologisk mikrobiologi inrättas.

Eftersom regeringen nu föreslår utökad forskning av havsmiljön och att forskningen i första hand bör syfta till att klarlägga orsakerna till och de samlade effekterna av de inrättade störningarna både på kort och lång sikt, måste nu även en förstärkning av Norrbylaboratoriet säkerställas. Om en utökad forskning av havsmiljöfrågorna även skall kunna ge effekt och i tid varna för nya skadeverkningar måste den marina forskningen i Bottenviken inkluderas.

Inrättandet av en professur i mikrobiologi, särskilt marin mikrobiologi vid Umeå universitet, motiveras av:

att mikrobiologiska frågeställningar är avgörande för vår förståelse av Bottenvikens ekosystem,

att den starka molekylärbiologiska kompetensen i Umeå medför att nya kraftfulla metoder kan introduceras inom ekologisk forskning,

att tillämpade ekologiska frågeställningar såsom fiskpatogena bakteriers epidemiologi eller utformandet av nya biologiska reningsmetoder i framtiden kan tillämpas.

Inget land kan emellertid enbart förlita sig på egna insatser när det gäller att slå vakt om miljön. Det behövs både nationella och internationella åtgärder. Som synnerligen viktigt framstår en nordiskt utbyggd miljösamverkan särskilt för havsmiljön. Det finns tre skäl som talar för detta. För det första, länderna kan utbyta erfarenheter sinsemellan på forskningsområdet. För det andra, en ändamålsenlig arbetsfördelning kan åstadkommas. För det tredje kan Norden uppträda som en sammanhållen grupp i internationella sammanhang. Förutom dessa åtgärder måste en ökad harmonisering av lagar och bestämmelser inom Norden på miljöskyddsområdet komma till stånd. Vårt beroende av samordning inom de nordiska länderna nödvändiggör ett omtänkande för en gemensam handlingslinje i syfte att rädda våra kusthav som Sverige har ett ansvar för, tillsammans med grannländerna.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om forskning inom ekologisk mikrobiologi och inrättar en professur vid Umeå universitet i ekologisk mikrobiologi – särskilt marin mikrobiologi.

Mot. 1988/89
Jo3

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i Mot. 1988/89
motionen anförts om behovet av ökad samordning för miljövården i Jo3
Norden.

Stockholm den 19 oktober 1988

Ulla Orring (fp)